

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 30.05.1969, sp. zn. 6 Cz 23/69, ECLI:CZ:NS:1969:6.CZ.23.1969.1

Číslo: 18/1970

Právní věta: Povinnost k vrácení dávky, která byla vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, postihuje jediné poživatele dávky, popř. závod, nikoli však jinou osobu (např. dědice poživatele dávky).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 30.05.1969

Spisová značka: 6 Cz 23/69

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Důchod

Předpisy: 101/1964 Sb. § 53
§ 89

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím Státního úřadu sociálního zabezpečení z 2. 9. 1965 bylo navrhovatelce uloženo nahradit přeplatek starobního důchodu jejího zemřelého manžela ve výši 1188,- Kčs; tento přeplatek vznikl tím, že manžel navrhovatelky dostával po určitou dobu nezkrácený starobní důchod, ač byl současně zaměstnancem MNV Š. a jako důchodce starší 65 let měl nárok na starobní důchod jen v částce 600,- Kčs měsíčně.

K opravnému prostředku navrhovatelky potvrdil krajský soud v Plzni usnesením ze 4. 4. 1966 rozhodnutí odpůrce. Vycházel ze závěru, že manžel navrhovatelky měl v rozhodné době nárok jen na starobní důchod 600,- Kčs měsíčně podle § 1 vyhl. č. 106/1964 Sb.; jestliže dostával plný důchod 996,-Kčs měsíčně, bylo mu přeplaceno celkem 1188,- Kčs. Tento přeplatek je povinna odpůrci nahradit navrhovatelka jako dědička, přičemž je nerozhodné, že její manžel přijímal vyšší důchod v dobré víře a že přeplatek nezavinil.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že byl usnesením krajského soudu v Plzni porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Podle § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb. je příjemce dávky, který vědomě způsobil, že dávka byla

vyplacena neprávem nebo v nesprávné výši, povinen vrátit dávku ode dne, od něhož nenáležela vůbec nebo v poskytované výši; to platí zejména, jestliže dávku vylákal, zamlčel některou rozhodnou skutečnost nebo nesplnil některou povinnost anebo jestliže vědomě přijímal dávku vyplácenou neprávem nebo v nesprávné výši. O povinnosti vrátit přeplatek rozhoduje orgán, který je příslušný rozhodovat o přiznání nebo odnětí dávky anebo její části.

Obdobně – ohledně závodů – stanoví § 89 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.

Z těchto ustanovení vyplývá jasně, že povinnost k vrácení dávky postihuje jedině poživatele dávky (popř. závod), nikoli však jinou osobu, a že o této povinnosti rozhoduje orgán, který je příslušný k přiznání nebo odnětí dávky anebo její části. Povinnost vrátit přeplatek vznikne příjemci dávky (popř. závodu) teprve na základě rozhodnutí tohoto orgánu, přičemž v řízení před tímto orgánem nemůže být rozhodnuto o povinnosti jiné osoby než příjemce dávky (popř. závodu) k vrácení této dávky, tedy ani o povinnosti dědice zemřelého příjemce dávky. Tento závěr je nutno vyvodit nejen ze znění ustanovení § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb., nýbrž i z toho, že citovaný zákon obsahuje sice ustanovení o přechodu nároku při úmrtí oprávněného (§ 57), postrádá však jakoukoli úpravu přechodu povinností při úmrtí oprávněného, tj. poživatele dávky. Nasvědčuje tomu konečně i ta skutečnost, že ani procesní ustanovení § 92 – 94 zák. č. 101/1964 Sb. či § 134 – 140 vyhl. č. 102/1964 Sb. neřeší možnost uplatnění nároku na vrácení dávky v případě úmrtí oprávněného (poživatele dávky).

To znamená, že zákon nepředpokládá a neumožňuje, aby povinnost náhrady přeplatku na důchodu byla uložena po smrti poživatele dávky. Jestliže tedy zemřel manžel navrhovatelky ještě v roce 1964, nemohla být náhrada přeplatku na jeho důchodu rozhodnutím ze dne 2. 9. 1965, tj. po jeho smrti, předepsána ani jemu, ani jeho dědicům.

Krajský soud v Plzni, který dospěl k jinému právnímu názoru, porušil zákon v ustanovení § 53 odst. 2 zák. č. 101/1964 Sb.